

Af

Fortrolig

"Fiskets Gang"

Nyttårsoversikt, ferdig februar 1942.

Saltvannsfiskeriene i 1941.

Innledning.

Som ventet kom krigen også i 1941 til å sette sitt preg på fiskeriene. Det fiske som tidligere foregikk i fjerne farvann har vært helt innstillet, likeså selfangsten. Områdene for det vanlige kystfiske og kystbankfiske har også vært innskrenket ved generelle sperringer, hvilket i større eller mindre utstrekning gir seg utslag i fangstresultatet. Ferdsel på sjøen har også i 1941 vært forbundet med ikke så liten risiko. Dette har nødvendigvis måttet nedsette intensiteten. Det er imidlertid ikke meldt om særlig mange ulykker som skyldes miner eller direkte krigsak. I denne forbindelse er det også riktig å minne om alle de andre vansker fiskeriene har hatt i det forløpne år med hensyn til forsyning av driftsmidler som olje, agn, redskaper o.l. men som det ikke er plass til å omtale utførlig i denne oversikten.

Likevel kan en si at resultatet av norsk fiske i 1941 sett under ett ligger fullt på høyde med et jevnt middelsår. En vesentlig årsak til dette må en søke i det forhold at bedriftens utøvere i alle ledd gikk inn for sitt arbeid med stor interesse og med den innstilling at vanskene skulle overvinnes. Andre sterkt medvirkende årsaker var de rike forekomster og de næsten usedvanlig gode værforhold som rådet på den tid av året da de største fiskerier foregikk. Stort sett var det også slik at den fastsatte fiskegrense, i alminnelighet 30 nautiske mil av land, tillot normal drift for de fiskerier som foregikk i månedene februar, mars og april. Enkelte sperringer av områder under land virket riktignok hemmende på vintersildfisket. Men Lofotfisket foregikk helt uhindret av sjøgrensen. Det har også hatt betydning at forsyningene av redskaper i årets første måneder var forholdsvis rikelige. Knappheten på redskaper hemmet neppe fisket merk-

bart før i 2. halvår. Deltakelsen var helt fra årets begynnelse betydelig mindre enn vanlig. Allerede ved forrige nyttårsskifte var et stort antall fiskefartøyer rekvirert av de militære myndigheter. I 1941 er det rekvirert atskillige flere, likesom flere gikk over til å drive fraktfart. En del fartøyer er dessuten krigsforlist, krigsskadet eller kommet ut av fiskeridrift på annen måte. Til tross for flere at/fiskefartøyer som nevnt har vært ute av sin vanlige drift, har det i enkelte distrikter til dels vært vanskelig å skaffe mannskap til de fartøyer som har vært disponible for fiske. Det kommer av at svært mange fiskere en tid tok ansettelse ved forskjellige militære og sivile anlegg langs kysten. På anleggene var lønningene til dels meget høye.

I løpet av året er det gjennomført generelle eller lokale ^{pris} maksimalbestemmelser for alt fiske. Dette har gjort prisene mer stabile men også mindre elastiske. Fra enkelte strøk er det fremholdt at prisene gjør driften ulønnsom på de tider av året da fangstmengden er liten.

Vintersildfisket ga en fangstmengde som utgjorde litt over halvparten av fjorårets. Fetsild- og småsildfisket var meget rikt, særlig fremheves det gode småsildfiske på Vestlandet samt på Møre og i Trøndelag i sommerhalvåret og fetsildfisket i Nord-Norge i årets siste måneder. Brislingfisket ga imidlertid bare halvparten av normalt utbytte. Av skrei- og loddetorsk var fangstmengden noe lavere enn i de nest foregående år, men både i årene 1931, 1935 og 1936 var fangstmengden lavere enn i 1941. Lofotsesongen ga til tross for betydelig mindre deltakelse et helt ut tilfredsstillende resultat. Forekomstene i Lofoten var meget rike. Annet skreifiske på den tid Lofotfisket foregikk ga også et tilfredsstillende utbytte. Resultatet av vårtorskefisket i Finnmark var imidlertid svært lite. De meldinger en hittil har mottatt, tyder på at seifisket har gitt et

tilfredsstillende resultat. Av makrell ble det omtrent fisket halvparten av den mengde som var vanlig i de siste førkrigsår. Bankfisket ble som nevnt bl. a. hemmet av fiskerigrensen. For det såkaldte hjemmefiske og småfiske er de oppgaver en sitter inne med ved årsskiftet meget usikre, men resultatet synes å ha vært noe mindre enn det som var vanlig før krigen.

Hovedposten i beregningen for samlet mengde- og verdiutbytte av fiskeriene er gjengitt i tabell 1, som det henvises til. Det bemerkes at tallene ikke er helt sammenlignbare med tidligere års beregninger da de for 1941 antakelig er noe mer omfattende, men det ligger likevel nærmest å foreta en forsiktig jevnføring med disse. Nederst i tabellen har en derfor satt opp sumtallene for de 4 nest foregående år. Som tidligere meddelt pleier disse foreløpige beregninger å ligge ca. 10 % lavere enn de endelige tall. For årene 1937, 1938 og 1939 foreligger allerede endelige tall. Interesserte vil finne dem i publikasjonen "Norges Fiskerier" 1939. Men for sammenligningenes skyld har en for alle år i tabell 1 tatt med de foreløpige tall som ble gitt ved utgangen av året.

Tabellen viser for 1941 en samlet fangstmengde på 777.148 tonn. Dette er omtrent det samme resultat som i 1937 men forekomstene var antakelig mindre da enn i 1941 og den forholdsvis utnyttelse av forekomstene i 1941 altså mindre enn i 1937. Fangstmengden i 1938, 1939 og 1940 var noe større enn i disse to år. I 1938 og 1940 var fangstmengden over 1 mill. tonn. Dette har tidligere bare forekommet i årene 1936 og 1933. På grunn av det uvanlig rike sildefiske nådde en i 1940 et resultat som senere kanskje ikke blir så lett å komme opp i. Det var ikke å vente at fangstresultatet i 1941 skulle komme på høyde med dette.

Verdien av fiskeriene i 1941 er beregnet til ca. 150 mill. kroner, altså mellom 50 og 100 % mer enn i de nest foregående år.

Dette har sin årsak i de forsholsvis høye priser, idet fangstmengden som en vil se heller var noe mindre enn året før. Verdiutbyttet på første hånd av norsk fiske har ikke vært så stort som i 1941 siden 1919 som hadde 155 mill. kroners verdi. I 1916 var verdiutbyttet 185 mill. kroner. Utnom disse år har verdiutbyttet ikke oversteget 140 mill. kroner. Foruten de nevnte år var det bare i 1917, 1918¹⁹²⁴ og 1925 at verdiutbyttet oversteg 100 mill. kroner. Det vil imidlertid ^{ikke} være riktig å bruke disse tall alene til å påvise noe som helst om fiskernes nettoutbytte. En må helt fra første stund ta hensyn til den betydelige stigning i prisnivået og herunder også de prisstigninger som har funnet sted på fiskernes driftsmidler.

I det følgende skal gis en oversikt over forløpet av de viktigste fiskerier. En må begrense stoffet og kan som nevnt ikke i denne forbindelse omtale alle de forhold som virker inn på fisket. En må nøye seg med en beskrivelse av selve fiskets gang og kommer bare inn på de spesielle vansker når disse har gjort seg særlig gjeldende under vedkommende fiske.

Fetsild- og småsildfisket.

Etter foreliggende oppgaver er det i alt fisket 3.061.500 hl til en samlet beregnet verdi av kr. 38.686.000. Mengdemessig ligger dette fangstresultat ca. 50 % høyere enn i et normalt år. I tiåret 1930/39 ble det gjennomsnittlig fisket 1.918.956 hl. I 1940 var fangstmengden 3.729.607 hl. Fisket var dette år usedvanlig rikt. For sammenlikninger med tidligere år viser en ellers til tabell 2. hvor det også gis tall for anvendelsen av fangsten.

I henhold til anmodning fra Handelsdepartementet overtok Noregs Sildesalslag fra april 1941 omsetningen av all fettsild og småsild som ble fisket på strekningen fra og med Rogaland til og med Sør-Trøndelag (og de deler av Nord-Trøndelag som ligger til Trondheimsfjorden). Småsildfisket i dette distrikt har vært usedvan-

lig rikt, mens fetsildfisket, i motsetning til fjoråret, ble helt ubetydelig. Deltakelsen synes å ha vært tilfredsstillende. Deltakelsen i fetsild- og småsildfisket i Nordre distrikt (Nord-Trøndelag/ Finnmark) hvor Notfiskarsamskipnaden overtok omsetningen fra midten av juli, var atskillig mindre enn normalt. Særlig var det vanskelig å skaffe mannskap til notlagene. Fetsildfisket foregikk i første del av høstsesongen, som et utpreget garnfiske og konsentrerte seg om Vestfjorden, Vesterålsfjorden og Eidsfjorden.

Om fisket gang kan i grove trekk anføres følgende:

Første halvår: I januar ble det tatt pene småsildfangster i Vestfinnmark. Det ble også fisket en del småsild i Troms og Nordland. Videre ble det fisket småsild i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, i Sør-Trøndelag også en del fetsild. I februar og mars var fisket betydelig mindre omfattende, i april slo fisket til på Vestlandet og småsildfisket fikk større betydning enn forfangstsildfisket som foregikk på hele strekningen fra og med Hordaland til og med Sør-Trøndelag men spredt og ujevnt. De største og beste fangster av forfangstsild ble tatt i Møre og Romsdal og her mest på Sunnmøre, samt i Sør-Trøndelag. Alt i alt regnet en med en fangst på ca. 65.000 hl mens det i tidligere gode år har vært fisket omkring 200.000 hl forfangstsild.

Av den såkaldte Helgelandsstorsild ble det i slutten av april og i mai i alt fisket 37.400 hl. Dette kvantum er ikke medtatt i tabell 2, men kan nærmest henregnes under betegnelsen fetsild (forfangstsild). I 1940 foregikk det på grunn av krigshandlinger intet storsildfiske på Helgeland og i 1939 ga fisket mindre utbytte enn i 1941.

Annet halvår: Betegnelsen forfangstsild bortfaller etter 1. juli. Etter den tid benævnes sild av samme størrelse fetsild. I 1941 foregikk fetsildfiske av betydning bare i landets tre nordligste fylker. I slutten av juli slo det til med virkelig fetsildfiske i Kongsfjord

i Finnmark og kort etter også i Laksefjord hvor fisket varte til midten av august. Det var store sildemengder på dette felt men bare få bruk tilstede. I slutten av juli var det også fetsild i Vestfjorden. Litt senere ble det også konstateret bra forekomster i Vesterålsfjorden og ved Tomma (Nesna).

Fisket i Nordland ble til helt ut i oktober drevet som et rent garnfiske. I Vestfjorden ble det i første del av sesongen fisket i Vestlofot-herredene Flakstad, Buksnes og Hol. Senere tok fisket seg opp i Vågan og Lødingen. I Østlofoten og i Hamarøy og Steigen på fjordens østside. I alt ble det på Vestfjorden tatt om lag 85.000 hl fetsild, hvorav det meste ble saltet. Fisket på Eidsfjorden utviklet seg etterhvert til å bli helt usedvanlig rikt. Fra midten av oktober ble det også tatt gode notfangster. I begynnelsen av desember var det opptatt nær 400.000 hl fetsild og blandingssild på Eidsfjorden alene.

Mot slutten av året tok snurpenotfisket og landnotfisket seg sterkt opp i Nesna, Gildeskål og Bodin herreder. Fangstene var etterhvert blandet med småsild og det ble også tatt rene småsildfangster, men alt i alt fikk småsildfisket i Nordland mindre betydning i siste halvår.

I Troms hadde det fra midten av september vært rikt garnfiske og snurpenotfisket tok seg opp i Kastfjord og i Toppsundet i Sør-Troms utover i oktober. Etter hvert ble det fisket sild i mange fjorder i fylket. Alt i alt må årets fetsildfiske også for Troms betegnes som meget tilfredsstillende.

I slutten av oktober tok småsildfisket til i Vest-Finnmark. Småsildfisket i Søndre distrikt ga tilfredsstillende fangster utover hele høsten.

På grunn av det rike fiske var det en tid vanskelig for sildoljefabrikkene, hvis kapasitet var noe innskrenket, å avta hurtig

nok alt som ble tilført av råstoff. Det manglet også en tid tonnasje til råstofftransporten.

Brislingfisket.

En regner med at det i 1941 ble fisket 286.000 skjeeper brisling mot 705.000 skjeeper i 1940. Som normal fangst regnes ca. 500.000 skjeeper. På grunn av en forholdsvis dårlig kvalitet ligger gjennomsnittsprisen for årets brislingfangst forholdsvis lavt. Størparten av brislingen, det vil si den som ble oppfisket på Vestlandet i juni og juli, betinget en lav pris. Brislingen som ble tatt i Østfold og på Østlandet forøvrig samt på Vestlandet utpå høstparten hadde riktignok en tilfredsstillende kvalitet, men det dreiet seg om forholdsvis små mengder. Gjennomsnittsprisen i 1941 er beregnet til kr. 6,07 pr. skjepe, hvilket gir en samlet førstehåndsverdi av 1.7 mill. kroner. I 1940 var gjennomsnittsprisen beregnet til kr. 5,60 pr. skjepe og den samlede førstehåndsverdi til 3,9 mill. kroner. Brislingfisket ga således også verdimesig sett betydelig mindre utbytte enn året før.

Vintersildfisket.

Oppsynssjef Vikses beretning om vintersildfisket sør for Stad er under trykning. I det følgende skal derfor bare gis et kort resyme angående vintersildfisket.

I sesongen ble det i alt fisket 2.306.200 hl vintersild, hvorav 1.714.500 sør for Stad og 591.700 hl nord for Stad. Mengden fordeler seg med 851.600 hl størsild og 1.454.600 hl på vårsild. Fangstmengden representerer i alt noe over 50 % av det som har vært vanlig de nærmest foregående år. Alle forhold tatt i betraktning må resultatet karakteriseres som tilfredsstillende.

Det var dissens mellom fiskerne om det var større sildetyngde tilstede på kysten. Den alminnelige mening synes å være at det ikke var større tynger tilstede når unntas for kortere perioder og begrensede strøk.

Vinteren var kald. Silden stod dypt og til dels langt til

havs og var utilbøyelig til å ta land. Takket være de usedvanlig gode værforhold kunne de fangstmuligheter som var utnyttet meget godt. Fisket ble bare i liten utstrekning værhindret. Man kan vel også takke værforholdene for at det var så lite drivminer på fiskefeltet i sesongen. Værforholdene var videre en medvirkende årsak til de relativt små redskapstap. På grunn av strømforholdene ble det dog en del redskapstap under settegarnsfisket ved Urter, Røvær og Espevær. Den intensive drift bevirket særlig stor slitasje på redskapene under settesgarnfisket.

For drivgarnfiskerne må sesongen alt i alt betegnes som meget bra. Om settegarnfisket er å bemerke at silden bare i liten utstrekning gikk opp i de vanlige felter. Til tross for intensiv drift ble det sør for Stad bare fisket 560.000 hl settegarnsild. Fisket nord for Stad ga som vanlig liten fangstmengde. Forskjellige sperringer virket også hemmende på settegarnfisket, Snurpenotfisket slo til på temmelig begrensede felter. Det foregikk hovedsakelig på havet fra Espevær og nordover til Øygaren. Fisket i Sogn og Fjordane var lite og av mere tilfeldig karakter. På Sunnmøre var snurpefisket periodevis bra. For de større snurpere må sesongen stort sett betegnes som god, men mange av de fartøyer som deltok, viste seg å være for små til å drive snurpenotfisket med i åpen sjø. For landnotfiskerne ble året det svarteste på lange. Det ble i alt satt 36 steng med tilsammen ikke mer enn 23,500 hl.

Etter Noregs Sildesalslags beretning deltok det i fisket såvel sør som nord for Stad i alt 265 små og store snurpefarkoster og 2.040 garnbruk.

De store torskefiskerier.

Torskefiskeriene på kysten ga i løpet av det tidsrum da oppsyn ble satt et fangstutbytte på 141.000 tonn sløyd torsk eller 20.000 tonn mindre enn i 1940 og 73.000 tonn mindre enn i rekord-

året 1939, som hadde et kvantum på 214.000 tonn. Et resymé av de enkelte distrikters fangstmengde i 1941 samt oppgave over totalutbyttet, dets anvendelse og anvendelsen av biproduktene fremgår av rapport nr. 20 (siste rapport) om torskefisket (avgitt pr. 21/6 og sendt ut tidligere).

Totalfangsten i 1941 utgjør 91 % av gjennomsnittsfangsten i siste 10-årsperiode. Tatt i betraktning at det fra samtlige viktigere distrikter er fremholdt at deltakelsen i årets fiske var mindre enn normalt (i Lofoten 66 % av gjennomsnittsbelegget i 10-årsperioden) må det sies at utbyttet er godt og skulle tyde på rike fiskeforekomster. Av nedenstående prosentvise fordeling etter anvendelse fremgår det, at utnyttelsen av fisken har jevnet seg mere ut mellom hovedanvendelseneghengning, salting og ising. I 1941 ble 33,1 % av totalfangsten anvendt fersk mot 21% i 1940 og bare 3.5 % i 1939. Hele førstehåndsværdien av de store torskefiskerier i 1941 er beregnet til 41 mill. kroner. Så høyt har verditallet ikke vært siden 1926 da det var 46 mill. kroner. I 1925 var verdien 61. mill. kroner, i 1924 58 mill. kroner. I rekordåret under forrige krig 1916 var verdien 72 mill. kroner.

	Hengt %	Saltet %	Anv. fersk %	I alt %
1941	30.5	36.4	33.1	100
1940	29.2	45.-	21.0	100
1939	39.1	56.2	3.5	100

Alle vansker tatt i betraktning må en anse fangstutbyttet i 1941 som meget tilfredsstillende. Årets fangst står nemlig fullt på høyde med og er tildels større enn utbyttet i mange førkrigsår. For fiskerne var sesongen stort sett tilfredsstillende, med usedvanlig bra værforhold i det meste av sesongen, rikelig fiskeforekomst og lett avsetning til forholdsvis gode priser. Dette gjelder først og fremst de viktige distriktene fra og med Lofoten til og med Senja, mens forholdet i de andre distrikter ikke kan sies å ha vært

fullt så fordelaktig.

Om de enkelte distrikters fiske kan meddeles følgende:

Vinterfisket i Finnmark:

En regner at sesongen for torskefiskeriene begynner med vinterfisket i Finnmark som foregår i tiden fra oktober til mars. Da dette fiske ble avsluttet ved utgangen av mars 1941 viste det seg at det endelige resultat ble 16.778 tonn sløyd skrei, altså bare halvdelen av utbyttet i sesongen 1939/40 som var 31.607 tonn. Tilbakgangen fordeler seg over alle fangstmåneder. Deltakelsen i fisket var mindre enn vanlig og er antakelig den vesentligste årsak til nedgangen i fangstmengden. Av vesentlig betydning var også fiskegrensen i Finnmark.

I januar måned syntes det at være bra forekomster i Øst-Finnmark, men været hemmet fisket. I februar bedret værforholdene seg, og fisket tok seg opp i Øst-Finnmark og for Honningsvåg. Midt i februar var fisket best inne i fjordene, i slutten av februar var det agnmangel i enkelte Øst-Finnmarksvær men fremdeles gode forekomster av torsk. I Vest-Finnmark tok fisket seg opp i mars og avtok samtidig, når Vardø unnthas, i Øst-Finnmark. I slutten av mars var flere av deltakerne reist til Lofoten.

Lofotfisket.

Utvalgsformannens beretning for Lofotfisket 1941 er nå under trykning. En skal derfor ikke her omtale Lofotfisket så utførlig som det etter sin viktighet har krav på, men bare gi et resymé av de viktigste forhold.

Alt i alt ble det etter oppsynets meldinger fisket 85.067 tonn fisk (sløyd). Når verdien av biproduktene regnes med, blir hele førstehåndsverdien av Lofotfisket ca. 25 mill. kroner.

Forekomstene karakteriseres av utvalgsformannen som meget gode. Fisketyngden stod fordelt og næsten sammenhengende på feltet helt fra Skrova, innerside vestover til Røst. Av denne grunn og fordi

deltakelsen var atskillig mindre enn vanlig ble det forholdsvis rommelig på feltet. Vinforholdene var usædvanlig gunstige hele sesongen, og strømsetningen helt ubetydelig. Kulden generte imidlertid både tilvirkningen på land og arbeidet på sjøen, særlig for juksafiskerne.

Sesongen karakteriseres også derved at fiskerne kom forholdsvis sent til alle fiskevær, bl. a. av den grunn at de fant det hensiktsmessig bare å drive i den del av sesongen som hadde de beste forekomster. Deltakerne fikk derfor gjennomgående en kortere sesong enn vanlig. Men i den tid sesongen varte, var det et større antall sjøværddager enn vanlig.

Deltakelsen i fisket vinteren 1941 var mindre enn på mange år. På det høyeste omkring 20. mars var belegget 15.000 mann hvilket var 8590 mann mindre enn i 1940 og 10.800 mann mindre enn i 1939.

Det henvises ellers til tabell 4.

Skreifisket i Troms (Senjafisket) Årets fiske kom noe sent i gang. Senjaoppsynet i Berg og Torsken ble først satt den 10. februar mot 15. januar året før og oppsynet i Hillesøy og Øyfjord ble først satt 5. februar mot 18. januar året før. Den bankdrift som bruker å ta til allerede før jul og som gjerne sees i sammenheng med dette fiske ble det lite av i Troms i 1941. Dette viser særlig igjen i fangstmengden for Tromsø by, som i den senere tid har vært den viktigste stasjon for bankfiskerne.

Alt i alt kom årets utbytte opp i 9.645 tonn torsk mot 138.5 i 1940, 13845 tonn/i 1939. I de ytre distrikter: Senjaoppsynets distrikter og for Tromsø by ble fisket mindre enn vanlig, men en har inntrykk av at det ble fisket mere enn vanlig i andre deler av fylket. Fangstmengden var størst i Berg og Torsken lensmannsdistrikt med 3825 tonn. Skjervøy hadde 2375 tonn, Hillesøy og Øyfjord 1350 tonn, Tromsø by 1062. Svikten er største for de to sistnevnte distrikter. Forholdene tatt i betraktning må en imidlertid likevel si seg vel tilfreds med resul-

tatet. Til ovennevnte tall for totalfangsten bemerkes at disse/er ^{ikke} helt sammenlignbare med tidligere år, da de i 1941 er noe mer omfattende enn tidligere.

Skreifisket i Vesterålen og på Yttersiden av Lofotøyene. Fisket kom noe sent i gang også i disse distrikter og var til å begynne med lite omfattende. Fra omkring midten av februar bedret imidlertid forholdene seg, og det ble gjennom hele resten av sesongen et forholdsvis godt fiske, slik at fangsten i 1941 ble større enn den hadde vært i noe enkelt år i løpet av den siste tiårsperiode. Alt i alt ble det på hele strekningen Vesterålen/Yttersiden notert et fangstkvantum på 14.518 tonn mot 12.013 tonn i 1940 og 13.219 tonn i 1939.

Skreifisket i de her nevnte distrikter har tilsammen ofte gitt samme fangstmengde som skreifisket i Troms. Nedenfor gjengis en sammenstilling over fangstmengden på hele denne strekning.

	1941		1940		1939	
	Troms	V.ålen	Troms	V.ålen	Troms	V.ålen.
Sløyd skrei						
i alt tonn	10.097	14.518	13.895	12.013	13.845	13.219
Herav:						
hengt "	522	2.398	314	3.194	966	4.402
saltet "	5.888	5.296	8.045	5.300	12.566	8.324
anv.						
fersk "	3.687	6.824	4.912	3.329	300	493
Utv. damptran						
hl	3.168 ¹⁾	8.755	6.437	6.742	6.439	6.647
Rogn, saltet						
2) hl	3.100	3.024	5.919	4.295	4.297	4.989

1) I Troms dessuten oppgitt 1907 hl lever 2) Iset rogn i 1941 i Troms 2756 hl, i Vesterålen/Yttersiden 6266 hl.

Torskefisket i resten av Nordland (Helgeland og Salten).

Fisket falt noe bedre ut enn i de 2 foregående år. Det ble i alt oppfisket 430 tonn torsk i 1941 mot 197 tonn i 1940 og 187 tonn i 1939. Dette skyldes sikkert for en del den omstendighet at noen flere av fiskerne holdt seg hjemme og deltok på fiskefeltene der istedenfor å reise til Lofoten.

Torskefisket i Nord-Trøndelag (Viknafisket).

Også dette fiske ga noe bedre resultat enn i tidligere år. I den tiden oppsynet var satt fra 21. februar til omkring 20. april

var fangstmengden på i alt 443 tonn sløyd torsk mot 232 tonn og 194 tonn i de to foregående år.

Torskefisket i Sør-Trøndelag. Også her ble fangstmengden noe større.

I alt ble det fisket 1.020 tonn mot 648 tonn i 1940 og 1005 tonn i 1939.

Fisket varte fra omkring 20. februar til slutten av april.

Vårtorskefisket i Møre og Romsdal. Oppsynet ble satt den 28. januar.

Deltakelsen i fisket var noe større enn i 1940, idet langt flere små-

båter var med. Den 22. mars var det møtt frem 1467 båter mot 1163 på

samme tid i 1940 og 978 på samme tid i 1939. Utbyttet ble imidlertid

likevel mindre enn vanlig de siste år. I alt ble det fisket 2392 tonn

torsk mot 2768 tonn i 1940 og 2475 tonn i 1939. Av fangstmengden i 1941

ble 169 tonn saltet, 2223 tonn anvendt fersk. Der ble dampet 833 hl tran

saltet 59 hl rogn og iset 951 hl rogn.

Vårtorskefisket i Finnmark ga i 1941 som resultat 10.059 tonn sløyd

fisk, altså dobbelt så meget som i 1940 men bare tredjedelen av den

gjennomsnittlige fangstmengde i tiåret 1930-1939. Samtidig med torsk

ble det fisket forholdsvis megethyse, i alt 4,413 tonn mot 1,061 tonn

i 1940 og 5.039 tonn i 1939. Av sei ble det under vårtorskefisket brakt

i land 812 tonn av steinbit 731 tonn, av kveite 223 tonn og dessuten en

del av forskjellige andre fiskesorter. I tabellen nedenfor er totalfang-

sten og anvendelsen i 1941 sammenliknet med en del tidligere år.

	1941	1940	1939	1938	1937
Sløyd torsk	10.059	5.211	28.488	32.633	35.429
Derav					
hengt tonn	2.403	2.325	21.860	21.767	23.963
saltet "	1.818	812	4.743	8.555	8.464
anv. fersk "	5.838	889	1.963	146	312

Deltakelsen i vårtorskefisket var ubetydelig. Bortsett fra fylkets egne fiskere deltok bare 30/40 farkoster fra Troms og Nordland fylker, mens deltakelsen herfra tidligere år har vært ganske betydelig.

Den sviktende deltakelse som henger sammen med de vanskelige forhold, har delvis skylden for at fangstmengden ble ^{såvidt} liten. Deltakelsen

var størst omkring midten av mai. Det var da tilstede 3.336 mann på 1345 båter, på samme tid i 1939 var det tilstede 7073 mann på 1821 båter. Fra midten av mai ble deltakelsen mindre og fisket evbet nesten helt ut tidlig i juni. Mange fartøyer gikk tidlig over til seisnurpefisket.

Makrellfisket. Resultatet av makrellfisket i 1941 ble 3.756 tonn hvorav 3169 tonn ble fisket i den tiden Norges Makrellag forestod omsetningen. Fangstmengden i 1941 er litt større enn i 1940, da den var på 3294 tonn.

I Egersundsdistriktet var deltakelsen i drivgarnfisket forholdsvis liten, ellers var den forøvrig i Rogaland normal. På Skagerakkysten var deltakelsen litt mindre enn vanlig. Fisket etter makrell oppunder danskekysten falt helt bort i 1941. Sesongen ble stort sett avviklet under gunstige værforhold. Våren var dog sen og kald på Vestlandet til å begynne med.

Drivgarnfisket begynte noe sent. På Utsirahavet ble de første fangster tatt i uken til den 3. mai, og på strekningen Ryvingen-Lindesnes i uken til 10. mai. I uken til 17. mai kom også Fredrikstad og Langesund-distriktene med i fangstområdet. Fra da av slakket fisket i Haugesundsdistriktet noe av, men til gjengjeld kom der mere fart i fisket på den øvrige del av kysten, særlig for Langesund og Fredrikstad. Fisket tok seg senere ikke opp på Vestlandet. Mai ble således den beste fiskemåned. Hele Skagerakkysten hadde sin beste fangstperiode i juni. Tar man i betraktning de forskjellige sperringer og det på grunn av krigsforholdene sterkt innskrenkede fiske for Egersund må resultatet betegnes som tilfredsstillende.

Som nevnt ble det til utgangen av juni omsatt gjennom Makrelllaget 3169 tonn, mens tilsvarende tall i 1939 var 4868 tonn.

Notfisket var begynt allerede under drivgarnsesongen i juni måned og fortsatte utover i juli med avtakende fangster. Særlig på

Vestlandet ble notfisket mindre omfattende enn man hadde ventet. Det ble dog tatt en del fangster i Ryfylkefjordene i første halvdel av juli men alt i alt ble notfisket en skuffelse. Fangstene i juli ble for det meste tatt med landnot. Fisket med snurpenot som alminnelig drives mest i august og september ble helt minimalt. Det sviktende notfiske fra juli måned og utover er således en vesentlig årsak til at mengden av notfanget makrell i 1941 ikke ble større enn ca. 50 % av et normalt års utbytte.

Stangfisket på Ognabukten ved Egersund som pleier å foregår i oktober, ble lite omfattende.

Om anvendelsen av fangsten i de tre siste år kan meddeles følgende tall, som i det vesentlige bygger på oppgaver fra Norges Makrell-lag.

	Oppfisket tonn	Anv.fersk innenlands tonn	Eksport fersk tonn	Saltet flekke tonn	Saltet rund tonn	Herme- tikk tonn	Frys- ning tonn
1941	3.756	3.292	-	41	-	164	235
1940	3.294	2.695	92	99	149	191	-
1939	6.522	5.150	614	303	28	383	-

Fisket etter pir : Det foregikk om sommeren og på høstparten i likhet med tidligere år en del notfiske etter pir, men på de vanlige fangststeder var det lite å få. Samlet fangstmengde i 1941 kan neppe settes høyere enn til 350 tonn mot 400 tonn året før og 1450 tonn i 1939.

Seifisket (Tabell 5.)

Fangstresultatet på strekningen Finnmark-Nordmøre kom i tiden januar-november opp i 25.517 tonn, et resultat som må betegnes som helt ut tilfredsstillende. Atskillig mindre enn vanlig, nemlig bare 1392 tonn, ble hengt. Til salting medgikk 4627 tonn som er betydelig mer enn vanlig, resten, 19.498 tonn ble anvendt fersk. Til sammenlikning kan nevnes at det på samme strekning i 1940 ble fisket i alt 27.935 tonn sei. Av dette ble hengt 7.225 tonn, saltet 1786 tonn og anvendt fersk 17.967 tonn. Verdien av seifisket i 1941 er beregnet til ca. 7,4 millioner kroner.

Forekomstene på de forskjellige felter må betegnes som tilfødsstillende. I Finnmark begynte fisket allerede i de første dager av juni måned da flere av de fartøyer som drev torskefiske la om til sedanurpefiske. I juli måned øket deltakelsen og fangstresultatet. August og september ble meget gode fangstmåneder med stort fiskeutbytte for dem som drev i Finnmark, mens oktober og november viste betydelig tilbakegang. I begynnelsen av desember hadde praktisk talt alle de fartøyer som drev seifiske i Finnmark lagt opp for sesongen. I Troms ble fisket drevet med bra utbytte i de ytre distrikter. Fisket i juli, august og september var forholdsvis jevnt mens november og tildels oktober brakte mindre bra resultater på grunn av åre-
forholdende. I Nordland ble det fisket mest i juni, ^{og juli} lite i august og september. Senere, i oktober og november, tok fisket seg opp i Vesterålen, Trøndelag og Nordmøre hadde som vanlig størst seifiske i mai, juni og juli. Det ble også fisket noe i august. På Nordmøre ble det i slutten av november og i desember drevet en del notfiske i innenskjens farvann etter den såkaldte "mortsei".

Bankfisket og det yvrige kystfiske.

Fiskeriene som innbefattes under denne betegnelse har i flere tilfeller vært bedre enn i 1940, men mindre enn i 1939. Bankfisket har vært sterkt hemmet av de fastsatte grenser for det tillatte fiskeområde, hvorved adgangen til å fiske på flere av våre beste fiskebanker har vært avskåret. Kystfisket eller det daglige småfiske langs kysten har også vært hemmet av forskjellige driftsvanskeligheter. Bankfisket i fjerne farvann har overhode ikke vært drevet, heller ikke noe håbrannfiske av betydning.

En vil som vanlig nærmere omtale fisket for en del av de viktigste distrikter sør for Finnmark:

Tromsø: Etter at skreifisket var avsluttet foregikk det ikke noe bankfiske av betydning. I tiden juli/oktober ble det dog innbrakt atskillig sei til Tromsø fra Senjadistriktene. I alt er det i årets løp innbrakt 2615 tonn fisk til Tromsø mot 5156 tonn i 1940 og 5522 tonn i 1939.

Andenes og Bleik: Også her har fisket vært lite. I tiden mai/november ble det etter foreliggende oppgave ilandbrakt 990 tonn fisk, hvorav 111 tonn torsk og 565 tonn sei.

Værøy og Røst: Kvantummet var 632 tonn (januar/november) mot 183 i 1940 og 663 tonn i 1939.

Kristiansund N: Fisket var forholdsvis bra. Det ble i landbrakt 2530 tonn mot 1081 tonn i 1940 da fisket lå meget nede, og 2595 tonn i 1939.

Bremsnes: Resultatet ble noe større enn i 1940, men mindre enn i 1939. Der ble fisket 1253 tonn mot 970 tonn i 1940 og 1713 tonn i 1939. Seifisket på Gripfeltet var forholdsvis bra og tilsammen ble det tatt 877 tonn mot 760 ifjor.

Ålesund: I vår- og sommermånedene ble det tatt gode fangster på Halten- og Sklinnabankene. I det hele ga bankfisket bra utbytte til utøvenne når det kunne drives. På høstparten ble det fisket bra med snurrevad etter hyse på Longgrundsøyla. Pigghåfisket ga lite utbytte. Det samlede fangstutbytte er på 4818 tonn mot 3071 tonn i 1940 og 7960 tonn i 1939.

Søre-Sunnmøre Fisket var bedre enn i 1940, men mindre enn normalt. Fangsten kom opp i tilsammen 840 tonn mot 443 i 1940 og 1312 tonn i 1939. Seifisket såvel i forbindelse med vintersildfisket, som senere under snørefisket i mai, juni og juli var godt og utbrakte tilsammen 635 tonn.

Måløy: Da pigghåfisket, som for en stor del foregår utenfor det tillatte fiskeriområde, er hovedbeskjeftigelsen for måløyfiskerne, var det stor svikt i kvantumsutbyttet i forhold til i 1939, men utbyttet ble noe større enn i 1940. Der er anmeldt fisket i alt 2119 tonn mot 1539 tonn i 1940 og 6094 tonn i 1939. Seikvantummet var det dominerende med tilsammen 625 tonn, dernest pigghå med 471 tonn og brosme 328 tonn.

Karmøy: Det ble i alt fisket 980 tonn mot 419 tonn ifjor. Av partiet er 207 tonn torsk, 276 tonn hyse, 237 tonn sei og 203 lyr.

Egersund: Havstrekningen utfor Egersund er blant de mest utsatte på vår kyst. Den direkte krigsfare har her i større grad enn andre steder hemmet fisket. Årets kvantum er på 370 tonn mot 304 tonn ifjor og 1042 tonn i 1939.

Rakefisket: Dette fiske ble devet i mindre målestokk enn tidligere år. Mengden regnes å være 350 tonn.

Hummerfisket: Hummerfisket var også mindre enn vanlig. En regner med en fangstmengde på 450 tonn.

Lakeefisket: Etter de foreliggende opplysninger antar en at dette fiske foregikk noenlunde normalt. En regner med et fangstkvantum på 950 tonn - eller et middels års utbytte.

Ål: En regner med en fangstmengde på omlag 100 tonn.

Krabbefisket: Hermetikkindustrien har avtatt lite krabbe i forhold til tidligere år. Der har vært omsatt meget krabbe innenlands men en kan allikevel ikke sette mengden høyere enn til omlag 1000 tonn - betydelig mindre enn vanlig.

Tabell 1.

Føreløpig beregning ved årets slutt for samlet utbytte av saltvannsfiskeriene i 1941.

Fiskesort	Fangstmengde tonn	Verdi på første hånd 1000 kr.
Vintersild	230.619	36.462
Fetsild og småsild	306.159	38.686
Nordlandsstorsild	3.740	725
Brisling	5.712	1.700
Sild- og brislingfiskeriene tilsammen	546.230	77.573
Skrei og loddetorsk (sløyd)	140.804	41.043
Sei. Finnmark/Nordmøre (sløyd)	25.517	7.350
Tørsefisket 30/6-31/12 (Finnmark Nord- møre)(Finnmark 1/7-30/9) (sløyd)	2.605	854
Lange, brosme, hyse, Finnmark/Nordmøre	11.528	3.204
Beregnet vektmengde av biprodukter (lever, rogn) fra forannevnte fiskerier (verdien inkludert i nevnte summer	21.600	-
Bankfisket (ekskl. torsk, sei, hyse lange og brosme Finnmark Nordmøre (sløyd fisk)	17.330)	9.615
Lever, rogn	512)	
Annet fiske i Finnmark (kveite, flyndre, steinbit uer etc.)	1.566	906
Diverse fiske av lign. art kysten for- øvrig	2.500	1.875
Makrell	3.756	2.390
Pir	350	140
Reker	350	511
Hummer og knabbe	1.450	1.665
Laks	950	2.700
Al	100	174
Fisk i alt	230.918	72.427
I alt 1941	777.148	150.000
I alt 1940	1.071.324	97.000
I alt 1939	982.392	90.733
I alt 1938	1.019.354	86.101
I alt 1937	780.700	81.563

Merk.: Etter at denne beregning var gjennomført er det kommet til en del supplerende opplysninger som imidlertid ikke medtas her.

Tabell 2.

Fetsild- og småsildfisket.

	Total- fangst	Ekspor- tert fersk	Fabrikk- sild	Herm.	Saltet	Agn	For, mat innek.
	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
<u>Fetsild 1941</u>							
1/1-31/5	67.329	36.047	7.760	-	1.419	16.784	5.319
Juni	20.886	16.590	1.984	-	-	775	1.537
Juli	9.005	3.507	289	-	3.413	633	1.163
August	91.893	400	30.089	-	59.528	83	1.793
September	81.146	198	7.581	-	71.981	-	1.386
Oktober	67.183	660	13.877	-	48.721	3	3.922
November	246.656	28.459	193.944	-	17.583	50	6.620
Desember	173.198	27.687	138.199	-	6.385	200	727
Hele året	757.296	113.548	393.723	-	209.030	18.528	22.467
<u>Her v nordre distrikt:</u>							
1/1-31/5	11.327	2.000	-	-	1.327	8.000	-
Juni	3.314	2.522	762	-	-	20	10
Juli	1.761	-	-	-	1.496	40	225
August	88.066	400	30.089	-	56.331	30	1.216
September	80.685	165	7.581	-	71.859	-	1.080
Oktober	66.940	635	13.877	-	48.698	-	3.730
November	246.510	28.459	193.944	-	17.583	50	6.474
Desember	172.881	27.687	138.199	-	6.385	200	410
I alt	671.484	61.868	384.452	-	203.679	8.340	13.145
<u>Småsild 1941.</u>							
1/1-31/5	659.702	8.698	612.765	21.801	-	6.030	10.408
Juni	266.670	6.720	245.272	8.375	-	2.665	3.638
Juli	320.898	43.796	224.381	28.179	17.693	1.413	5.436
August	110.307	29.979	15.122	32.546	21.300	1.148	10.212
September	75.623	34.675	8.777	17.155	2.162	644	12.210
Oktober	132.586	22.041	68.817	29.621	2.600	312	9.195
November	468.024	24.905	413.703	22.549	-	1.123	5.744
Desember	270.484	9.670	236.174	22.500	-	425	1.715
Hele året	2.304.294	180.484	1825.011	182.726	43.755	13.760	58.558

Tabell 2. forts.

	Total- fangst	Ekspor- tert fersk	fabrikk- sild	Herm.	Saltet	Agn	For, mat innenl.
	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
Derav nordre distrikt:							
1/1-31/5	348.890	-	341.585	-	-	4.985	2.320
Juni	52.364	2.069	46.640	295	-	1.560	1.800
Juli	13.352	-	12.613	288	51	-	400
August	8.526	400	7.821	120	155	30	-
September	702	-	164	398	-	140	-
Oktober	55.316	-	55.316	-	-	-	-
November	417.914	7.900	406.050	3.169	-	795	-
Desember	258.596	8.070	235.849	14200	-	325	152
I alt	1.155.660	18.439	1.106.038	18.470	206	7.835	4.672
Sammendrag:							
Fetsild	757.296	113.548	393.723	-	209.030	18.528	22.467
Småsild	2.304.294	180.484	1.825.011	182.726	43.755	13.760	58.558
I alt 1941							
1940	3.061.590	294.032	2.218.734	182.726	252.785	32.288	81.025
1939	3.429.610	293.535	2.699.946	108.165	297.444	30.520	
1938	1.596.771	238.777	1.068.220	192.733	76.460	20.581	
1937	1.403.276	153.990	1.022.634	146.546	54.701	25.405	
1937	1.532.064	134.999	976.741	243.137	127.704	49.483	

Tabell 3.

Vintersildfisket 1937-41 1)

	1941	1940	1939	1938	1937
Fangstmengde i alt ²⁾ 1000 hl	2306	4387	4358	5328	3419
Herav:					
iset eller frosset for eksport	454	624	963	790	785
saltet 1000 hl	595	387	332	294	629
anv. til sildolje "	1039	3101	2657	3819	1600
" " hermetikk "	86	93	99	116	145
" " agn "	36	70	94	85	73
" innenl. forbruk (mat, for) "	96	79	145	122	130
Uoppgitt "	-	33	68	102	57
Prosentfordeling etter anvendelse i alt %	100	100	100	100	100
Herav:					
iset eller frosset	19,7	14,2	22,1	15,1	23,0
saltet "	25,8	8,8	7,6	5,6	18,4
anv. til sildolje "	45,0	70,7	60,9	73,1	46,8
" " hermetikk "	3,7	2,1	2,3	2,2	4,2
" " agn "	1,6	1,6	2,1	1,6	2,1
" innenlands (mat, for)	4,2	1,8	3,3	2,4	3,8
Uoppgitt	-	0,8	1,7	-	1,7
Fangstmåte:					
snurpenot 1000 hl	751	1736	1746	2156	1271
garn "	1531	2520	2390	2766	1931
landnot 3) "	24	131	222	406	217
Prosentfordeling etter fangstmåte %					
snurpenot %	32,6	39,6	40,1	40,5	37,2
garn "	66,4	57,4	54,8	51,9	56,5
landnot "	1,0	3,0	5,1	7,6	6,3
Fangstverdi i alt 1000 kr	36462	28500	17300	21000	17900

1) Bare det som er fisket i Noregs Sildesalslags virkeområde og virketid.
 2) Medregnet henstandssild.
 3) Henstandssild er regnet med under landnot.

Tabell 4.

Lofotfisket 1937-1941 1)

	1941	1940	1939	1938	1937
<u>Fangstmengde:</u>					
Sløyd skrei i alt tonn	85067	94293	115318	89506	82493
Herav anv. til klippfisk	32047	42690	62739	51887	43800
" " " rundfisk	36229	36643	47437	35105	36700
" iset, fersk	16791	10486	2580	2514	1964
Lever hl	80367	89600	103790	86063	89675
Rogn "	46245	33273	54087	47685	43933
Produsert damptran . . . "	33545	44076	54645	43190	45231
<u>Samlet verdiutbytte:</u>					
1000 kr	25488	17000	17640	15512	13272
<u>Deltakelse</u>					
Antall farkoster	4618	6941	7191	4622	4968
" mann	14984	23900	25803	22548	23559
Herav med garnbruk %	34,1	28,1	30,2	35,2	38,7
" " linebruk %	27,3	24,8	25,7	28,5	27,6
" " djupsagn %	38,6	47,1	44,1	36,3	33,7

1) I oppsynsdistriktet i oppsynstiden.

Tabell 5.

Seifisket i 1941 (inntil 30/11)

	Finmark tonn	Troms tonn	Nordland tonn	Trøndelag tonn	Nordmøre tonn	I alt tonn

Januar-juni						
hengt	66	101	119	62	177	525
saltet	48	2	53	63	442	608
anv. fersk	698	171	470	1452	972	3.763
Sum	812	274	642	1577	1591	4.896

Juli						
hengt	286	50	381	10	22	749
saltet	987	136	175	13	66	1377
anv. fersk	1013	802	893	482	509	3699
Sum	2286	988	1449	505	597	5825

August						
hengt	22	20	21	-	-	63
saltet	983	287	19	7	7	1303
anv. fersk	2416	581	175	264	380	3816
Sum	3421	888	215	271	387	5182

September						
hengt	6	-	31	-	-	37
saltet	798	263	13	2	-	1076
anv. fersk	2725	815	112	166	26	3844
Sum	3529	1078	156	168	26	4957

Oktober						
hengt	5	3	-	-	-	8
saltet	114	38	37	2	-	191
anv. fersk	1429	619	392	111	12	2563
Sum	1548	660	429	113	12	2762

November						
hengt	10	-	-	-	-	10
saltet	28	-	40	1	3	72
anv. fersk	695	397	535	27	159	1819
Sum	733	397	575	28	162	1901

Hele året:						
hengt	395	174	552	72	199	1392
saltet	2958	726	337	88	518	4627
Anv. fersk	8976	3385	2577	2502	2058	19498
Sum	12329	4285	3466	2662	2775	25517

Tabell 6.

Norges Råfisklags oppgave over fangstmengden i lagets distrikt i 1941.

(Mottatt etter at Fiskeridirektoratets foreløpige års-oversikt var skrevet)

Distrikt	Torsk			Sei		
	I alt tonn	Herav fersk tonn	%	I alt tonn	Herav fersk tonn	%
Finnmark	28.633	14.621	51.1	16.478	11.641	70.6
Troms	14.480	6.087	41.9	6.397	4.343	67.9
Nordland	107.909	30.960	28.7	5.239	4.070	77.6
Trøndel.	1.977	1.736	87.8	1.545	1.415	91.5
Nordmøre	832	340	40.8	1.375	902	65.6
I alt	153.831	53.744	34.9	31.034	22.371	72.0
	Hyse			Lange og brosme		
	tonn	tonn	%	tonn	tonn	%
Finnmark	7.436	5.962	80.1	224	43	19.3
Troms	1.124	924	82.2	642	289	45.0
Nordland	2.340	2.171	92.5	1.150	374	32.5
Trøndel.	293	290	98.9	236	178	75.4
Nordmøre	97	75	77.6	929	255	27.3
I alt	11.290	9.422	83.3	3.181	1.139	35.8
	Andre fiskesorter			Total fiskekvantum		
	tonn	tonn	%	tonn	tonn	%
Finnmark	1.235	1.235	100.0	54.006	33.502	62.0
Troms	298	298	100.0	22.941	11.941	52.0
Nordland	2.465	2.465	100.0	119.102	40.040	33.6
Trøndel.	73	73	100.0	4.124	3.691	89.5
Nordmøre	16	16	100.0	3.250	1.588	48.8
I alt	4.087	4.087	100.0	203.423	90.762	44.6